

Kumla kommun

servicecenter@kumla.se

2019-02-27

1 (19)

Dnr-2018:10131

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Fylsta
skola i Kumla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Fylsta skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Fylsta skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i sitt kvalitetsarbete tar reda på hur lärarna inkluderar jämställdhet i sin undervisning. Rektorn behöver utveckla sin ledning, uppföljning och analys av skolans jämställdhetsarbete så att det blir systematiskt, medvetet och aktivt i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för eleverna oavsett kön.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna fortsätter utveckla former för undervisningen så att elevernas lärande och utveckling gynnas. Samverkan och kunskapsutbyte behöver befästas så att det skapas en samsyn i hela lärarkollegiet om hur undervisningen ska struktureras och genomföras.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att all undervisning utformas så att klassrumsmiljön präglas av studiero för samtliga elever genom gemensamma rutiner och förhållningssätt hos lärarna och att eleverna görs delaktiga i arbetet med studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:10131) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn tar ansvar för att skapa en god grund för utveckling av undervisningen genom att leda och organisera det pedagogiska arbetet. Rektorn följer upp kunskapsresultaten och resultaten för trygghet och studiero. Utifrån analysen fördelar rektorn resurser efter de behov skolan har, samt beslutar om utvecklingsåtgärder för skolenheten. Däremot saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolenhetens resultat. Fyra gånger per läsår genomförs resultatkonferenser där alla lärare, specialpedagog och skolledningen deltar. Inför dessa får arbetslagen förbereda sig utifrån ett antal frågor om elevernas kunskapsutveckling och hur det ser ut med trygghet och studiero i klasserna samt vad som återstår att göra. Ledningen, tillsammans med lärare, genomför nulägesanalyser inför resultatkonferenserna, och analyserna diskuteras i hela lärarkollegiet. På så sätt kan alla vara med och identifiera skolans styrkor, problem och utvecklingsområden. Enligt den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför besöket och av nationell betygsstatistik, framgår att en tredjedel av eleverna i dåvarande årskurs 6 inte nådde kunskapskraven i alla ämnen våren 2018. För elever i årskurserna 1-3 fanns de lägsta resultaten i matematik och svenska som andraspråk, medan samhällsorienterande ämnen, engelska och matematik hade låg måluppfyllelse i årskurserna 4-6, enligt skolans dokumentation. Under höstterminen

har insatser gjorts i de årskurser som haft lägst måluppfyllelse, med bland annat handledning, förändring av lärartäthet och stöd till nyanställda lärare.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar arbetet utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn har utvecklat mötesstrukturen så att den ska vara tydligare och mer funktionell, samt skapa mer delaktighet. Samtidigt framgår att det återstår en del arbete för att alla ska känna sig delaktiga. De olika personalgrupperna efterfrågar en större tydlighet. Ledningsgruppen, bestående av arbetslagsledarna, en specialpedagog och skolledningen, träffas en gång per vecka. Arbetslagsträffar sker varannan vecka för årskurserna 1-3 och varje vecka för årskurserna 4-6, och kretsar kring skolans uppdrag och mål, samt praktiska frågor. Varje torsdag deltar lärarna i pedagogiska konferenser som ska fokusera på det som benämns "bedömning för lärande" (BFL). De handlar om undervisningens kvalitet och effektivitet. Lärarna samtalat om de fem nyckelstrategier som utvecklats inom BFL och som handlar om lärarens förhållningssätt till eleverna och lärande i undervisningssituationen. Det är förstelärarna som leder detta och lärare har också gjort besök i varandras undervisning, i syfte att främja det kollegiala lärandet. Rektorn genomför klassrumsbesök regelbundet där hen använder en observationsmall vars resultat sedan återkopplas till läraren i syfte att ge möjlighet till utveckling.

Rektorn tar stöd av elevhälsoteamet och ledningsgruppen i frågor som rör behov av kompetensutveckling, samt diskuterar individuella behov i medarbetarsamtal med lärarna. En del av kompetensutvecklingsinsatserna styrs centralt från huvudmannen. De tidigare beskrivna resultatkonferenserna är en del av kompetensutvecklingen enligt rektorn. Skolan har också genomfört fortbildning om digitalisering och programmering för alla och flera lärare har fått kompetensutveckling i naturvetenskapliga ämnen genom projektet naturvetenskap och teknik för alla.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorns ledning av jämställdhetsarbetet behöver utvecklas. Jämställdhetsuppdraget anses av de intervjuade personalgrupperna inte vara något problem och det framgår att enskilda lärare gör insatser för att aktualisera området. Men det finns inget gemensamt eller strategiskt arbete för att följa upp om det finns mönster på skolan som kan påverka kunskapsutvecklingen eller elevernas personliga utveckling utifrån könstillhörighet. Inte heller finns det någon uppföljning av om lärarna i alla ämnen undervisar om jämställdhet utifrån läroplanens intentioner, eller om undervisningen bedrivs så att eleverna stimuleras att utveckla sin förmåga att kritiskt kunna granska könsmönster i sin omvärld.

Lärarna har enligt den dokumentation Skolinspektionen tagit del av, fått svara på frågor inför resultatkonferenserna, som berör flickors och pojkars resultat och där har det framgått att det är små skillnader mellan könen i risken att inte uppnå godtagbara kunskaper. Stöd ges ur individperspektiv, men rektorn har inte följt upp om stödinsatser innefattar några könsperspektiv som kan påverka elevernas möjligheter till lärande och utveckling. Elevinflytande är ett annat område som inte följts upp ur perspektiv som handlar om flickors och pojkars möjligheter till utrymme i undervisningen. Inte heller när det gäller kränkningsincidenter har rektorn följt upp om det finns könsaspekter och könsskillnader.

Det framgår att lärarnas kunskap om jämställdhet är individbaserad och därför ser väldigt olika ut. Det finns ingen aktuell kompetensutveckling knuten till jämställdhetsuppdraget och lärarna uttrycker att de inte känt något behov av mer kunskap inom jämställdhetsområdet.

Rektorn och lärarna har inte gemensamt gått igenom de nya skrivningarna om skolans jämställdhetsuppdrag i läroplanen. Det finns inget gemensamt förhållningssätt till hur jämställdhetsuppdraget ska genomföras i undervisningen. Eleverna berättar att frågor om jämställdhet har tagits upp i samhällskunskapsundervisningen, till exempel om löneskillnader mellan kvinnor och män i arbetslivet. Lärarna beskriver också enstaka exempel på när de talat med eleverna om kvinnors och mäns villkor över tid, men hänvisar främst till sitt likabehandlingsarbete och arbete med Barnkonventionen. Däremot finns inget samarbete om hur de behandlar jämställdhet i sin undervisning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i sitt kvalitetsarbete tar reda på hur lärarna inkluderar jämställdhet i sin undervisning. Rektorn behöver utveckla sin ledning, uppföljning och analys av skolans jämställdhetsarbete så att det blir systematiskt, medvetet och aktivt i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för eleverna oavsett kön.

Vid Fylsta skola finns i dagsläget inget strategiskt jämställdhetsarbete och ingen uppföljning av hur lärarna tar upp området i undervisningen. Det framgår av

granskningen att det finns behov av att utveckla ledningen av jämställdhetsarbetet vid skolan så att det kan genomsyra allt arbete och bli en integrerad del i undervisningen.¹

Skolors uppdrag att arbeta för jämställdhet ingår i grundskolans värdegrunds- och demokratiuppdrag. Skolan ska aktivt och medvetet främja, gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor, oberoende av könstillhörighet (Lgr 11, avsnitt 1). Dessutom betonas att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta, samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Det fastslås vidare i läroplanen att skolan också har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling och ska bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnen integrerar ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet (Lgr 11, avsnitt 2.8).

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att jämställdhetsuppdraget blir en kontinuerlig, levande och aktiv del i både uppföljning och utvärdering. Rektorn behöver också försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektiv genomsyrar skolans undervisning och att arbetet präglas av långsiktighet. Skolinspektionen rekommenderar därför även rektorn att se till att lärarna utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär och skapar kollegiala möten som ger lärarna verktyg så att de kan arbeta med jämställdhet i sin dagliga undervisning utifrån läroplanens intentioner.

¹ Jfr begreppet jämställdhetsintegrering. Se <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/jamstallldhetsintegrering/>.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen vid Fylsta skola är mestadels strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Undervisningen består av olika aktiviteter i ett logiskt flöde och är målfokuserad. Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till aktuell elevgrupp och att det i undervisningen förekommer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Skolenheten har arbetat med studieron under höstterminen och omstrukturerat flera klasser med ett större antal lärare, vilket sammantaget gett positiva avtryck i undervisningen. Samtidigt kvarstår behov av att utveckla samverkan mellan lärare i en del årskurser så att undervisningen bildar en helhet för eleverna och bidrar till ökad måluppfyllelse.

Struktur, lärarstöd och variation

Granskningen visar att undervisningen är målfokuserad och varierad. Både lärare och elever beskriver i intervjuerna att det är en variation i undervisningen under lektionerna, men att det kan se lite olika ut beroende på ämne. Skolinspektionen kunde se exempel på variation av arbetssätt under de lektioner som observerades. Det förekom att elever arbetade parvis eller enskilt med skrivarbete, läste, lyssnade eller arbetade med uppgifter vid datorer, samt deltog i frågestunder i helklass.

Undervisningen innehåller ett aktivt lärarstöd. Under lektionsobservationerna visar lärarna ett aktivt stöd gentemot eleverna genom att uppmärksamma elever som behöver hjälp att komma igång eller att komma vidare och elever som har frågor om uppgiften. Eleverna får tydlig uppmuntran av lärarna och återkoppling på frågor. Lärarna går runt i klassrummet och har på så vis möjlighet att följa hur eleverna arbetar. I intervjuerna berättar eleverna att de får den hjälp de behöver av läraren

även om de ibland får vänta en stund. Lärarna brukar också uppmana eleverna att ta hjälp från varandra i första hand.

Undervisningen är mestadels strukturerad. I klassrummen finns mål och kunskapskrav uppsatta och dessa syns också på affischer i korridorer och trapphus. Lärarna beskriver att de återkommande går igenom mål och syftet med lektionen så att eleverna ska förstå vad och varför de ska lära sig och utveckla sina förmågor. Från intervjuade elevers sida är uppfattningen att lärarna tar upp målen någon gång då och då, men att lärarna talar om vad de ska kunna konkret och att kunskapskraven också står på tavlan. Lärarna har kommit överens om att inleda lektionerna på liknande sätt, med genomgång av lektionens innehåll och vilka moment eleverna ska arbeta med, samt instruktioner i det område lektionen avser. Det framgår dock att struktur, start och slut på lektioner och samspel med eleverna varierar, vilket kan kopplas till olika lärares kompetens. Insatser har också gjorts i vissa årskurser med handledning, uppdelning i grupper och flera lärarresurser under höstterminen och en del av dessa stöd- och handledningsinsatser fortgår under vårterminen. De flesta lärare ser till att lektionerna får tydliga avslutningar genom att ge eleverna information om att lektionen snart är slut, ge instruktioner om hur de ska avsluta arbetet och gå igenom vad som ska ske härnäst under dagen.

Skolan har skapat en struktur för kollegialt lärande där lärarna i regelbundna möten bland annat diskuterat hur de inleder lektionerna på morgnarna för att få en likhet mellan parallellklasserna så att eleverna ska känna sig trygga. Som framgått ovan görs också observationer av kollegers undervisning. Detta arbetssätt har lett till att en ökad samsyn börjat ta form i lärarkollegiet. Det framgår av både rektors- och övriga personalintervjuer att skolan fortfarande har en bit kvar för att skapa samsyn i hela lärarkollegiet och med övrig personal.

Delaktighet och återkoppling

Lärarna använder olika strategier för att eleverna ska reflektera kring och ta ansvar för sitt lärande. Lärarna låter eleverna utvärdera undervisningen på olika sätt, exempelvis genom att ha det lärarna kallar förtester, där elever fritt får skriva ner vad de kan om området. Det ger på så sätt läraren ett verktyg att få syn på vad eleverna redan kan och vad som behöver fördjupas, samtidigt som det kan motivera eleverna eftersom de får möjlighet att jämföra vad de skrivit om området vid olika tidpunkter. På så sätt får de syn på sitt eget lärande över tid. Delaktighet i lärandet skapas också genom skolans digitala plattform där eleverna själva kan följa sin kunskapsutveckling. Andra sätt att utvärdera undervisningen är till exempel vid klassråd och genom att eleverna skriver e-postbrev till sina vårdnadshavare om vad de lärt sig och vad de gjort i skolan. En del lärare använder så kallade mini-whiteboards där eleverna kan skriva eller göra en

tumme upp eller ner, eller visa om de vill ha mer förklaringar. I de lägre klasserna skriver eleverna i slutet av varje vecka om hur de tyckt veckan varit, i så kallade tankeböcker. Läraren kan där ge direkt återkoppling till eleven. Lärarna beskriver att eleverna också får ge muntlig återkoppling till läraren i klassen, vilket ibland kan bidra till att läraren förstår vad som fungerat mindre bra och kan omvärdera sin insats i det aktuella undervisningsområdet.

Individanpassning, motivation och utmaning

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till aktuell elevgrupp och att det i undervisningen förekommer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Det finns på skolan en specialpedagog inriktad mot att ge stöd i de lägre årskurserna och en speciallärare som har fokus på att ge stöd i årskurserna 4-6. Lärarna och rektorn berättar att flera professioner i elevhälsoteamet varit delaktiga i handledning och stöd i de klasser till vilka särskilda insatser riktats under höstterminen 2018. Elevhälsoteamet beskriver att lärarna och de tillsammans arbetar mycket med individanpassningar. Lärarna och elevhälsoteamet framhäver att de ofta diskuterar förväntningar på eleverna och vikten av att tro på att de kan. Lärarna beskriver att de har höga förväntningar på eleverna och att dessa är anpassade till elevernas förmåga. För att individanpassa undervisningen använder lärarna olika litteratur och arbetsmaterial, till exempel läromedel på olika svårighetsnivå och eleverna kan få extra uppgifter och fördjupningsuppgifter. Framförallt de äldre eleverna berättar att de kan få olika utmaningar i flera ämnen om de hunnit längre än kamraterna, men att alla vanligtvis gör samma saker i de naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnena. Lärarna beskriver också eleverna som motiverade och att de vill väldigt mycket, vilket lärarna ser som en utmaning. Lärarna låter elever som kommit lite längre i sin kunskapsutveckling ge stöd till andra elever och på så sätt får de då också möjlighet att pröva sina kunskaper, enligt lärarna. Både rektorn och lärare beskriver fördelarna med att ha tre utbildade lärare på två klasser eftersom det ger lärarna möjlighet att individanpassa undervisningen på ett bra sätt, bland annat genom gruppindelningar. Det finns också möjlighet att använda läxhjälpstimmar för att hinna ifatt. Elevhälsoteamet anser att kunskapen om särskilt begåvade elever är mer begränsad hos lärarna och att de elever som istället har svårigheter med sitt lärande får mer av lärarnas tid och energi.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna fortsätter utveckla former för undervisningen så att elevernas lärande och utveckling gynnas. Samverkan och

kunskapsutbyte behöver befästas så att det skapas en samsyn i hela lärarkollegiet om hur undervisningen ska struktureras och genomföras.

Skolinspektionens granskning visar att skolan har låg måluppfyllelse i vissa årskurser. Lärarna behöver därför utveckla sin samverkan i undervisningen så att olika lektioner och lärande sätts i ett tydligare sammanhang för eleverna och kan bidra till ökad måluppfyllelse.

Läroplanen anger att lärarna ska samverka med varandra i arbetet för att nå utbildningsmålen och alla som arbetar på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, avsnitt 2.2). Genom strukturerad undervisning ska eleverna ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen, enligt skolförordningen (Skolförordning (2011:85), 5 kap. 2 §). En viktig del i en strukturerad och organiserad undervisning är att läraren ser till att lektionerna innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.²

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn och lärarna att gemensamt arbeta med former för att skapa en samsyn kring undervisningens struktur och genomförande som kommer eleverna i de olika årskurserna tillgodo, samt att lärarkollegiet ytterligare diskuterar hur de kan skapa motivation och arbetsglädje för alla elever i undervisningen.

² Håkansson, J. & Sundberg, D. (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svens och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att skolledningen, elevhälsoteamet och lärarna genomför olika insatser för att främja såväl trygghet som studiero, men att det inte är fullt ut fungerande studiero i alla klasser. Lärarna och elevhälsans personal behöver också i högre grad involvera eleverna i arbetet med att skapa studiero.

Trygghet

Den samlade bilden är att skolan gör olika insatser för att främja tryggheten och att det generellt råder trygghet för eleverna på skolan. Både i trygghetsenkäter och från de enskilda elevsamtal som skolsköterskan haft, har det framgått att eleverna känner sig trygga, med få undantag. Skolan har gjort olika insatser för att öka känslan av trygghet, bland annat genom att separera raster för de äldre och yngre eleverna och att ha fler vuxna ute på rasterna, i korridorer och i omklädningsrum. En annan insats är fadderverksamhet med en gemensam aktivitet mellan årskursstadierna. Varje år görs så kallade trygghetsvandringar där eleverna får peka ut områden på skolgården som kan upplevas som otrygga. Ett område som beskrivs som stökigt och därmed riskerar att bli otryggt för eleverna är matsalen. Eftersom det också kan bli rörigt och trångt när olika klasser ska gå in i och ut från matsalen samtidigt så kan det uppstå konflikter. Skolans trygghetsgrupp följer upp elevenkäterna och lyfter resultaten i lärarkollegiet. Detta har ledningen lagt mycket energi på enligt rektorn. Däremot får eleverna ingen samlad återkoppling.

Studiero

Granskningen visar att studieron generellt är god och att skolan arbetar kontinuerligt med metoder för att upprätthålla den, men att det finns klasser där arbetet med att nå studiero behöver utvecklas. Under de flesta lektioner på skolan råder studiero så att eleverna ges möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och utan att de blir störda när de utför dessa. Intervjuerna visar på en varierande bild,

där elever uppger att studieron skiljer sig mellan olika lärare och olika lektioner. Det finns klasser vars lektioner präglas av att det återkommande förekommer att elever ägnar sig åt annat än skolarbete och andra elever som upplever sig störda i sitt skolarbete. Elever beskriver att de inte alltid kan koncentrera sig i sitt skolarbete på grund av att det är många elever som gör sina röster hörda när andra sitter med sina arbetsuppgifter och för att elever rör sig runt i klassrummet. Några elever beskriver att det ibland kan vara ganska rörigt på lektionerna, samtidigt som flera i de äldre årskurserna säger att det blivit en förändring till det bättre under senaste terminen. Lärarna beskriver att en åtgärd för att skapa och bibehålla studiero kan vara att dela grupperna, vilket de har större möjlighet till nu med fler lärare. Ett sätt som lärarna använder är också att tydligt berätta för eleverna vad som ska hända varje lektion och vilka regler som gäller för det, vilket skapar större lugn, enligt lärare. En del lärare använder ibland lugn musik för att skapa en atmosfär som inbjuder till arbetsro.

Vid lektionsobservationerna framgår att lärarna främjar studieron genom att röra sig runt i klassrummet bland eleverna och på olika sätt uppmärksamma elever som har svårt att koncentrera sig på uppgifterna. Det kan handla om att bara ställa sig bredvid eleven, att lägga en hand på bänken eller att tyst samtala med eleven om vad som är problemet. Ibland lämnas dock eleven utan synligt stöd vilket av lärare hänförs till så kallat lågaffektivt bemötande av elever som stör. Elevhälsan har i sin handledning till lärare bland annat arbetat med frågor om hur lärarna kan göra när alla ska gå in i klassrummet och hur de kan möta upp eleverna på morgnarna. Även i de pedagogiska konferenserna har frågor om strukturen i klassrummet diskuterats i lärarkollegiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att all undervisning utformas så att klassrumsmiljön präglas av studiero för samtliga elever genom gemensamma rutiner och förhållningssätt hos lärarna och att eleverna görs delaktiga i arbetet med studiero.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Läroplanen anger att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Det framgår också av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö (Lgr 11. Avsnitt 2.3). Lärarnas bemötande är en viktig faktor i det förebyggande arbetet med att skapa studiero. Det

kan handla om att vara en god förebild, uttrycka tydliga förväntningar och genom att uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna.³

För att åstadkomma en miljö på Fylsta skola där all undervisning präglas av god studiero krävs att skolan som helhet skapar väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier.⁴ Eleverna behöver få vara delaktiga i arbetet som handlar om att skapa samsyn kring hur arbetet med att skapa studiero bör bedrivas. Det kan göras dels genom att rektor och lärare lyssnar till elevernas uppfattningar om hur de upplever studiero och tryggheten på skolan, dels genom att få vara delaktiga i det förebyggande arbetet och vilka förhållningsregler som ska gälla i klassrummen och i övriga utrymmen i skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför Fylsta skolas ledning och lärare att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för kollegiet att diskutera frågor som rör såväl förhållningssätt som strategier för att säkerställa och upprätthålla studiero. Det är viktigt att eleverna uppfattar att det finns en gemensam hållning kring de regler och rutiner man kommit överens om ska råda i klassrummen.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg.

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens skäl för bedömningen är att rektorn gör analyser av resultaten i syfte att identifiera eventuella skillnader och variationer i bedömning och betygssättning. Hen ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i

³ Skolverket (2011). Utvärdering av metoder mot mobbing. Rapport 353, s 204 ff.

⁴ Skolinspektionen (2016) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också. Kvalitetsgranskningsrapport.

bedömning och betyg genom gemensamma resultatavstämningar, likvärdighetsdiskussioner och kompetensutveckling.

Rektorn har skapat möjligheter att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygssättning. Enligt den dokumentation som inkommit till Skolinspektionen har rektorn gett lärarna utrymme att genomarbeta de nya allmänna råden för betyg och bedömning i syfte att skapa större säkerhet kring likvärdighet i bedömningar av elevernas kunskapsresultat. Lärarna diskuterar ofta bedömningar under sina reguljära mötestider i varje årskurs och de använder sig av kommunens digitala system där de kan följa elevernas kunskapsutveckling. De gör däremot inga avstämningar i hela arbetslaget kring bedömningar. Lärarna uppger att de har ett årshjul för hur bedömningsarbetet ska se ut. Framförallt samverkar de i bedömningar i svenska och matematik där de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd och de får också stöd av specialpedagogen i de lägre årskurserna. Lärare i årskurserna 3 och 6 deltar i central rättning av nationella proven i kommunen. Därutöver finns också kommungemensamma träffar några gånger per termin för lärare i natur- och samhällsorienterande ämnen. Betygssättande lärare beskriver att de alltid kan stämma av med en kollega när de känner sig osäkra och de uppger att eftersom de är fler lärare i varje klass så kan de ha många avstämningar med varandra. Inom ramen för kollegialt lärande har de också arbetat med bedömning för lärande, som beskrivits under avsnittet om rektors ledarskap. Ett annat sätt för lärarna att skapa likvärdighet i bedömningar är att de använder gamla nationella prov och kartläggningar. Lärarna som sätter betyg i årskurs 6 har fått kompetensutveckling i betygssättning. Detta för att skolan endast haft årskurs 6 under de senaste två åren.

Rektorn har genomfört en analys av lärarnas bedömningar och sett att det finns enskilda ämnen som avviker från resten av kommunens skolor. Därför avser rektorn göra ytterligare insatser för att stärka likvärdiga bedömningar i samtliga ämnen och årskurser. Ledningsgruppen, i ett första steg, och sedan lärarna använder resultatkonferenserna ett par gånger per termin, till att gå igenom och analysera resultat. Rektorn konstaterar, utifrån den senaste nulägesanalysen, att det finns lärare som fortfarande framstår som osäkra i sina bedömningar och att fler insatser behövs.

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar för att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning är aktivt och pågående. Rektorn har god insikt i vilka insatser som behövs för att säkra stabila och likvärdiga bedömningar utifrån kunskapskraven och även elevernas prognosticerade kunskapsutveckling. Därför är det viktigt att rektorns åtgärder tar sikte på att

ytterligare höja bedömningarnas och betygssättningens kvalitet genomgående (Skollagen, 2010:800. 3. Kap, § 14. och Lgr 11. 2.7).⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Sundkvist

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Sundkvist

X IngBeth Larsson

Föredragande utredare
Signerat av: Ingbeth Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Lena Stadler och Stina Nilsson medverkat.

⁵ Se också Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2018:247), Betyg och betygssättning.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 14 januari till och med den 16 januari 2019. Besöket genomfördes av utredarna IngBeth Larsson och Lena Stadler.

Fylsta skola är en F-6 skola i centrala Kumla. Skolan har 297 elever i årskurserna 1-6, fördelade på två klasser per årskurs. Skolan leds av en rektor och därtill finns en biträdande rektor.